

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział I	
Starzenie się i starość	
Definicje – teorie – koncepcje	13
1. Gerontologia jako nauka o starzeniu się i starości (J.K. Wawrzyniak, A. Fabiś)	13
1.1. Definiowanie gerontologii i jej subdyscyplin (A. Fabiś, J.K. Wawrzyniak)	13
1.2. Kształtowanie się gerontologii społecznej jako nauki (J.K. Wawrzyniak)	18
1.3. Metodologia badań gerontologicznych (J.K. Wawrzyniak)	20
1.4. Teorie starzenia się i przystosowania do starości (J.K. Wawrzyniak)	26
2. Starzenie się i jego charakterystyka (J.K. Wawrzyniak)	42
2.1. Starość jednostkowa i globalna	42
2.2. Starzenie się jako proces	46
2.3. Zadania rozwojowe w fazie starości	51
2.4. Kryzysy typowe dla okresu starości	53
2.5. Typy starzenia się oraz rodzaje przystosowania do starości	64
2.6. Stereotyp starości i człowieka starego	71
3. Starość jako zadanie rozwojowe (A. Fabiś)	78
3.1. Wychowanie do starości i w starości	79
3.2. Profilaktyka starzenia się	84
3.3. Wychowanie przez starość	88
3.4. Dojrzałość	90
3.5. Mądrość	95
3.6. Przygotowanie do śmierci	97
4. Życie duchowe i świat wartości seniorów (A. Fabiś)	103
4.1. Aksjologiczny wymiar rozwoju człowieka w późnej dorosłości ...	103
4.2. Duchowość	106
4.3. Wiara i religijność	108

Rozdział II

Codziennosc życia w starości	115
1. Jakość życia i satysfakcja życiowa w starości (J.K. Wawrzyniak)	115
1.1. Określenie jakości życia	115
1.2. Pomysłne starzenie się	117
1.3. Satysfakcja życiowa	121
2. Potrzeby osób starszych (A. Chabior)	124
3. Życie rodzinne i funkcjonowanie gospodarstwa domowego (A. Chabior)	134
3.1. Powtórne małżeństwa i związki partnerskie seniorów	141
3.2. Rola babć i dziadków w funkcjonowaniu rodzin	145
4. Partnerstwo i seksualność seniorów (A. Fabiś)	148
4.1. Zmiany biopsychiczne w późnej dorosłości	151
4.2. Aktywność seksualna	152
4.3. Sztuka miłosna w starości	157
5. Jakość życia a przestrzeń fizyczna seniorów (A. Chabior)	159
5.1. Mieszkanie dla seniora – aspekty prawne i organizacyjne	160
5.2. Funkcjonalność mieszkań a bezpieczeństwo i aktywność	165

Rozdział III

Aktywność w starości	171
1. Edukacja osób starszych (A. Fabiś)	171
1.1. Specyfika uczenia się ludzi starych	174
1.2. Samowystarczalność jako nadrzędny cel uczenia się seniorów	178
1.3. Najpowszechniejsze zakresy uczenia się osób starszych w instytucjach	184
1.4. Uniwersytet trzeciego wieku jako przykład instytucji kształcenia seniorów	189
1.5. Miejsce seniorów w edukacji nieformalnej	196
2. Aktywność społeczna ludzi starszych (A. Chabior)	198
2.1. Uczestnictwo seniorów w strukturach społeczeństwa obywatelskiego	200
2.2. Grupy samopomocowe	202
2.3. Wolontariat seniorów	205
3. Uczestnictwo i aktywność kulturalna osób starszych (A. Chabior)	210
3.1. Kluby seniora miejscem uczestnictwa i aktywności kulturalnej seniorów	216
4. Aktywność w obszarze nowych technologii (J.K. Wawrzyniak)	220
5. Aktywność zawodowa seniorów (J.K. Wawrzyniak)	222

5.1. Determinanty aktywności i dezaktywacji zawodowej	225
5.2. Aktywność ekonomiczna	232
5.3. Srebrna gospodarka	234
5.4. Zarządzanie wiekiem	237

Rozdział IV

Zagrożenia, troski i wyzwania w okresie starości	241
1. Marginalizacja i dyskryminacja osób w okresie późnej dorosłości (A. Chabior, J.K. Wawrzyniak)	241
1.1. Przyczyny i skutki marginalizacji osób starszych (A. Chabior)	244
1.2. Przejawy dyskryminacji seniorów (A. Chabior)	247
1.3. Wykluczanie cyfrowe seniorów (J.K. Wawrzyniak)	252
2. Zdrowie i choroba jako determinanty jakości życia w starości (A. Chabior)	257
2.1. Zdrowie jako czynnik warunkujący jakość życia w starości	257
2.2. Choroba	273
3. Troski i niepokoje egzystencjalne ludzi dojrzałych (A. Fabiś)	279
3.1. Lęk tanatyczny	280
3.2. Sens życia	283
3.3. Bilans życia	284
3.4. Samotność, osamotnienie, izolacja	287
3.5. Cierpienie	290
3.6. Strata, żałoba i wdowieństwo	293
4. Zachowania patologiczne w starości i wobec osób starszych (J.K. Wawrzyniak, A. Fabiś)	298
4.1. Uzależnienia osób starszych (J.K. Wawrzyniak)	298
4.2. Ubóstwo i niedostatek seniorów (J.K. Wawrzyniak)	304
4.3. Autodestrukcja – samobójstwa w starości (A. Fabiś)	308
4.4. Przemoc wobec osób starszych (J.K. Wawrzyniak)	315
Zakończenie	331
Bibliografia	335
Indeks rzeczowy	363